

Sisäministeriö
Maahanmuutto-osasto

LAUSUNTOPYYNTÖ 25.6.2014 SM008:00/2012

Vaasan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi kansainvälistä suojelua hakevien vastaanotosta annetun lain ja ulkomaalaislain 52 b ja 52 c §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksen tavoitteena on, että ihmiskaupan uhrien auttaminen on ennustettavampi ja läpinäkyvämpi kokonaisuus, jossa uhreja suojellaan ja uhrien ihmisoikeudet ja yhdenvertainen kohtelu turvataan. On hyvä, että esityksessä määritellään aikaisempaa lainsäädäntöä selkeämmin menettelyt, joilla uhri tunnistetaan ja ohjataan auttamisjärjestelmään, uhrin virallisesta tunnistamisesta vastaavat viranomaiset (toimivaltaiset viranomaiset), uhrille tarjottavan suojelun ja avun tarpeen arviointi sekä määritellään palvelut, joihin he ovat oikeutettuja.

Vaasan kaupungille on kertynyt kokemusta ihmiskaupan uhrien auttamisesta ja sitä sääntelevän lainsäädännön soveltamisesta noin kahden vuoden ajan. Vaasan kaupungilla on Joutsenon vastaanottokeskuksen kanssa yhteistyösopimus koskien ihmiskaupan uhreille annettavia palveluja Vaasan vastaanottokeskuksessa. Sopimuksen mukaan Vaasan kaupungin ylläpitämä kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottokeskus järjestää Joutsenon vastaanottokeskuksen toimeksiannosta palveluja niille ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään otetuille henkilöille, joilla ei ole kotikuntaa. Kahden vuoden aikana on palveluihin ohjautunut 4 henkilöä ja Vaasan vastaanottokeskus on toiminut tiiviissä yhteistyössä Joutsenon vastaanottokeskuksen ihmiskapan uhrien auttamisjärjestelmän kanssa.

Vaasan kaupungin ulkomaalaistoimiston palvelujen piiriin on ohjautunut vuoden 2013 aikana ainoastaan 6 ihmiskaupan uhria. Kaikilla on ollut ennen uhriutumista työntekijän oleskelulupa ja kotikunta Vaasassa. Erityisesti toiminnan alkuvaiheessa eri viranomaisilla oli epäselvyyttä siitä, kenen tai minkä viranomaisen palvelujen piiriin ihmiskaupan auttamisjärjestelmään kuuluvat henkilöt kuuluvat, mihin palveluihin ja kuinka laajaan sosiaaliturvaan he ovat oikeutettuja. Yhteistyön, käytännön toiminnan ja koulutuksen kautta on eri viranomaisten ja toimijoiden vastuut jossakin määrin selkiintyneet, mutta joitakin lainsäädännöllisiä puutteita on edelleen, jotka estävät ihmiskaupan uhrin oikeuksien ja

PL 241 65101 VAASA
PB 241 65101 VASA

Käyntiosoite/ Hallinto ja talous
Besöksadress Förvaltning och ekonomi
Sosiaaliryö ja perhepalvelut
Socialarbete och familjeservice
Terveyspalvelut, Koti- ja laitoshoido
Hälsövärdsservice, Hem- och anstaltsvärd
Laihia Vähäkyrö yhteistoiminta-alue

Puhelin (06) * 325 1111
Telefon (06) * 325 1111

Vaasanpuist. 20 B, 2. krs
Vasaespl. 20 B, 2. vän.
Vöyrinkatu 46
Vörögatan 46
Ruutikellarintie 4, Silveria
Krutkälalrvägen 4, Silveria
Vallinmäentie 43, 66400 Laihia

s-posti: etunimi.sukunimi@vaasa.fi
e-post: förnamn.efternamn@vaasa.fi

fax (06) 325 2323

fax (06) 325 2699

fax (06) 325 1643

fax (06) 325 8202 viite hallinto

yhdenvertaisuuden toteutumisen. Tuomme näitä havaitsemiamme puutteita esille tässä lausunnossa.

On hyvä, että uudistettavaan lainsäädäntöön sisältyy julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin toimijan mahdollisuus tehdä esitys auttamisjärjestelmälle ihmiskaupan uhriksi epäilemänsä henkilön ottamiseksi auttamisjärjestelmään. Myös muilla viranomaisilla kuin Joutsenon vastaanottokeskuksen johtajalla tulisi olla suoraan oikeus salassapitosäädösten estämättä ilmoittaa poliisille henkeen, terveyteen tai vapautteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos heillä sellaisia tietoja on.

Joko tähän lakiin tai muihin lakeihin, kuten esimerkiksi kotouttamislaki, olisi hyvä kirjata auttamistoimina myös erilaisia ennakoivan, etsivän ja ehkäisevän toiminnan menettelyjä ja muotoja, joilla ehkäistäisiin ihmiskauppaa tai ainakin voitaisiin aikaistaa sen tunnistamista.

Esitykseen sisältyvä ihmiskaupan uhrin toipumisaika on hyvä ja kannatettava asia. Toipumisajaksi ja myös ihmiskaupan oikeusprosessin keston ajaksi ihmiskaupan uhrille annettava määräaikainen B – status on kuitenkin käytännössä estänyt asumisperusteisen sosiaaliturvan niiltä ihmiskaupan uhreilta, jotka ovat aikaisemmin olleet laillisesti maassa A – statuksella, ja joilla on jo ollut kotikuntaoikeus sekä oikeus asumisperusteiseen sosiaaliturvaan. Näitä henkilöitä ei ole Vaasan ulkomaalaistoimiston kokemuksen mukaan otettu esimerkiksi työvoimaan kuuluvina henkilöinä TE-toimistoon työttömäksi työnhakijaksi, eivätkä he näin ollen ole saaneet ansiosidonnaista työttömyysturvaa, joihin he olisivat muutoin työttömäksi työnhakijoiksi jäätyään olleet oikeutettuja. Lisäksi nämä henkilöt eivät ole olleet oikeutettuja mm. Kelan maksamaan asumistukeen. Nämä henkilöt jäävät käytännössä viimesijaisen sosiaaliturvan eli kunnan järjestämisvastuulla olevan toimeentulotuen piiriin. Ulkomaalaislakia tulisikin muuttaa siten, että toipumisajan ja ihmiskauppaan liittyvän oikeusprosessin käsittelyajan oleskeluluvan status tulisi näille henkilöille myöntää A – statuksella, jotta he eivät menettäisi jo ansaitsemaansa tai saavuttamaansa asumisperusteista sosiaaliturvaa.

Kotouttamislaki (2010/1386 § 53) sisältää säädökset ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaamisen kunnille. Kotouttamislain mukaan korvaukset maksava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää ihmiskaupan uhrien auttamisesta huolehtivan vastaanottokeskuksen johtajan lausunnon siitä, ovatko korvattaviksi haetut kustannukset aiheutuneet ihmiskaupan uhrin asemasta johtuvien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä. Käytännössä em. johtajan ja kunnan näkemykset avuntarpeeseen johtaneista syistä eivät ole olleet yhteneväisiä ja kunnan ei ole katsottu olevan oikeutettu korvauksiin. Näin ollen mm. edellä mainitut toimeentulotuen kustannukset jäävät kokonaan kunnan vastuulle. Kotouttamislakia ja siitä 5.4.2012 annettua työ- ja elinkeinoministeriön ohjetta (TEM/910/00.03.05.02/2012 ”Ohje kotoutumisen edistämisestä koskevan lain mukaisten kustannusten korvaamisesta”, aikaisemmin sisäasiainministeriön ohje 31.8.2011 SMDno/2011/815) tulisikin täsmentää vastaamaan tätä hallituksen esitystä.

Perusturvajohtaja

Jukka Kentala

Maahanmuuttajatyön johtaja

Aira Kurtti

Aika **Maanantai 18.8.2014 klo 16.15-20.30**

Paikka **Hallintotalo, %%%006**

OSALLISTUJAT

Seppo Rapo puheenjohtaja

Raija Kujanpää

Kari Pastuhov

Anne-Marie Viinamäki

Lars-Erik Wägar

~~Anna-Lena Ahlås~~, poissa

Hans Frantz, poistui 18,40 §:n 344 aikana

Anne Salovaara-Kero

Merja Rintamäki

Mauri Ollila

Jukka Mäkynen

Anita Niemi-lilahti

Matias Mäkynen

Marjatta Kiviranta

Jorma Katajamäki

Tomas Häyry esittelijä

Christina Knookala esittelijä

Markku Järvelä esittelijä

Jukka Kentala esittelijä

Veli-Matti Laitinen sihteeri

Marja Ylisalmi

Jan Finne

Leena Kaunisto

Susanna Slotte-Kock

Liisa Räty

Joakim Strand, poistui 19.20 §:n 344 aikana

Arja Miettinen, poistui 19.20 §:n 344 aikana

Kokous todettiin laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Jukka Hakala, Laila Schauman ja Maria Backman klo 16.15-16.55 Pohjanmaa Suurtorilla 2015 esittelyn aikana.

Allekirjoitukset	Seppo Rapo Puheenjohtaja	Veli-Matti Laitinen Sihteeri	
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	Paikka ja aika: Keskuskirjaamo, Vaasanpuistikko 10		
Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin	Raija Kujanpää	Jukka Mäkynen	
PÖYTÄKIRJA KÄSITTÄÄ	Pykälät	Yhteensä	Sivua
PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ	Paikka ja aika: Keskuskirjaamo, Vaasanpuistikko 10		
Todistaa	Veli-Matti Laitinen, hallintojohtaja		
Otteen oikeaksi todistaa			

Sisäministeriön lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain ja ulkomaalaislain 52 b ja 52 c §:n muuttamisesta

Kaupunginhallitus 18.08.2014 339 775/2014

Erityisasiantuntija Leif Sand, puh. 325 4030, leif.sand(at)vaasa.fi

Lausuntopyyntö OHEISMATERIAALI
Lakiluonnos OHEISMATERIAALI
Ehdotus Vaasan kaupungin lausunnoksi OHEISMATERIAALI

Sisäministeriössä on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain ja ulkomaalaislain 52 b ja 52 c §:n muuttamisesta.

Esityksen tarkoituksena on vahvistaa ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän asema ja tehtävät laissa, jotta ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta tulisi enustettavampi ja läpinäkyvämpi sekä vastuunjaoltaan selkeämpi kokonaisuus.

Sisäministeriö pyytää Vaasan kaupunkia antamaan lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta ja toimittamaan sen ministeriölle 20.8.2014 mennessä.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus on laatinut Vaasan kaupungin lausuntoehdotuksen.

Perusturvajohtaja JK

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä liitteenä olevan lausuntoehdotuksen hallituksen esitysluonnoksesta ja lähettää sen sisäministeriölle.

Päätös Hyväksyttiin.